

Sekstimersdagen – på høy tid!

I mai i år gikk LO-leder Gerd Liv Valla ut i mediene og sa: «LO har begynt en prosess som vil ende med sekstimersdag for alle, med full lønnskompensasjon.» Her er noen av hennes fremste argumenter, som bl.a. stod i VG: – I dag produserer store deler av norsk industri dobbelt så mye med halv arbeidsstokk, sammenlignet med for bare

noen få år siden. Vi kan altså jobbe mindre for å få produsert det vi har behov for. – Redusert arbeidstid vil føre flere ut i arbeid. Det er noe vi ønsker. – Når vi jobber mindre, vil vi få det bedre; vi blir mindre syke; kostnadene går ned. – Når vi jobber mindre og har det bedre, vil flere kunne stå lenger i arbeidslivet. Det er det stort behov for.

Nytt hefte om seks-timersdagen!

Nå finnes det **to** nye redskaper til bruk for dem som ønsker å jobbe for en sekstimers normalarbeidsdag. Det ene er den ferske boka om Kellogg's-fabrikken fra **For seks-timersdagen**, som vi forteller om på side 4 og 5 i denne avisa.

Det andre er et nytt hefte som er laget av kvinneutvalget i AKP: **Sekstimersdagen – på høy tid!** Utgitt som ekstrashefte av tidsskriftet **Rødt!** Kjøp til tillitsvalgte i fagforeninga. Selg på møter i kvinneorganisasjoner og fagforeninger.

Det handler om

- Arbeidstidas betydning for kvinner og menn
- Sekstimersdagen og helsa
- Sekstimersdagen og styringa av samfunnet
- Norge har råd
- Kapitalismens økonomi
- Historia om kampen for kortere arbeidstid
- Den nye kvinnebevegelsen og kampen på 1980-tallet
- Seks timers dag og/eller tretti timers uke?
- Argumenter mot sekstimersdagen – og svar

Kampen om utdanning fra vogge til grav

Åpen landskonferanse om utdanning
21.-23. oktober 2005 i Bergen

- Fredag 21. kl 19-22: **Nasjonale prøver.** Hvordan føre kampen videre og vinne. Mathias Furevik (Rød Ungdom). Diskusjon.
- Lørdag 22. kl 10-20: **Hovedtrekk ved utviklinga av utdanningspolitikken.** Terje Valen (leder av Hordaland AKP), Ingunn Alvær (leder i Utdanningsforbundet Hordaland), Maren Rismyhr (vararepresentant for RV i bystyret i Oslo). Diskusjon.
- Søndag 23. kl 10-16: **Utviklinga i Hordaland fylkeskommune.** Sunniva Shultze-Florey (fylkestingsrepresentant for RV i Hordaland). **Barnehageplass for innvandrerbarn.** Shilan Shorsh (kvinneansvarlig i Bergen RV). Til slutt: **Hvordan bygge opposisjon mot ødelegging av utdanninga?**

Sted: Rothaugen skole, Bergen
Konferansen er åpen for alle interesserte.

Konferanseavgift: 300 kr for folk i jobb, 100 kr for andre.
Avgiften inkluderer brødmat, kaffe/te og pizza lørdag. Du kan være til stede på deler av konferansen og betale forholdsvis mindre.

Påmelding til: tervalen@online.no eller SMS til 93231315.
Oppgi navn, alder, adresse, e-post, telefonnummer.

Opplysninger: <http://home.online.no/~tervalen/>, se Konferanser.

Arrangør: AKP i Hordaland i samarbeid med Populus – studieforbundet folkeopplysning

Norge ut av Irak og Afghanistan!

LEDER
Jorun Gulbrandsen

På høy tid!

Bondevikregjeringa gikk rett i asfalten, til glede for oss og de fleste andre. Kjell Magne Bondevik, Per Kristian Foss, Erna Solberg, Dagfinn Høybråten, Morten Meyer, Valgjerd Svarstad Haugland, Kristin Clemet tapte. Men høyresida gikk ikke tilbake i samme grad. For FrP gikk fram.

Det er ikke fint at et åpent innvandreriendtlig parti vokser. At kvalifiserte folk ikke får arbeid fordi de har feil navn, gjør at folk dømmes fra å kunne skaffe seg et levebrød. Det er forbudt, men skjer hele tida. Det gjør at alle venner seg til denne situasjonen som en normaltilstand. Velkjent rasisme godtas og blir usynlig. Hva vil den nye regjeringa gjøre med dette?

Den nye regjeringa skal administrere et kapitalistisk samfunn, og vil styre på premisene til EU, EØS, WTO, Gats og Nato. Endringer vil kreve et sterkt folkelig press. Ikke bare når det gjelder kampen mot rasismen, men også når det gjelder for eksempel sekstimersdagen. I denne utgaven av *akp.no* forteller vi om sekstimersdagen på Kellogg's. Den starta i ei tid da automatiseringa skulle gi kortere arbeidsdag. Jobben var nødvendig for å leve, men den var ikke livet. Livet var et annet sted.

De vil gi flere kvinner full dag og full lønn. Flere vil få arbeid. Flere vil stå i arbeidet de har. Færre vil bli sjuke. Fordelene for arbeiderklassen er opplagte. Er Arbeiderpartiet og det sosialistiske venstrepartiet allierte eller motstandere i denne kampen?

Vi oppfordrer folk til å slåss for denne viktige sosiale reformen: Seks timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon!

RV er et 4,7 prosent-parti!

Rød Valgallianse lå an til å komme inn på Stortinget fra Oslo og Hordaland tre dager før valget. Så kom meningsmålinger som viste blått flertall og førte til sterk mobilisering for Arbeiderpartiet de siste dagene. RV kom ikke inn. *akp.no* snakker med RVs leder Torstein Dahle.

akp.no: Er RV et promilleparti?

– Nei! sier Torstein Dahle. I Bergen er vi et 4,7 prosent-parti. Vi er det dobbelte av Senterpartiet, ikke så langt unna KrF og et oppblåst Venstre, og halvparten av SV. 4,7 prosent av 141 117 stemmer. Vi har mer enn 10 prosent i det sentrale Bergen. Oslo hadde 3 prosent, det samme som i 2001. 9277 stemmer, 703 flere enn i 2001. 20 valgkretser hadde mellom 4 og 9 prosent. Det var litt framgang i samtlige fylker unntatt Agderfylkene, Rogaland, Møre og Romsdal og Finnmark. Det betyr at folk har stemt RV for å stemme RV, på tross av alt press om regjeringsstrid.

Mannen i fryseren ...

– På landsbasis har RV 1,2 prosent. Dette er et landsgjennomsnitt. Å si at RV er et promilleparti er imidlertid en like treffende beskrivelse som det kjente eksemplet om mannen som lå med hodet i fryseboksen og beina i steikovnen og som gjennomsnittlig hadde det veldig bra.

– Hvorfor er det å ujamnt i landet?

– Fordi RV har jobba i 30 år i noen kommuner, og der kjenner folk RV og RV-representantene. Andre steder har vi aldri vært. Folk som knapt har sett en RV-er i sin kommune, og som utelukkende kjenner oss fra noen sløve utspøringsprogrammer og tre-fire minutter i partilederdebatte, kommer ikke strømmende til valgurnene og stemmer RV i stortingsvalget!

Stort rom til venstre

– Ble RV klemt mellom regjeringsalternativene?

– Der vi hadde mandatsjanser, – utvilsomt. Vi var i utgangspunktet klar over at det ville bli et krevende valg. Vi visste at mange var klare for å hive Bondevikregjeringa. Den muligheten mange så, var å satse på koalisjonen mellom Ap, SV og Sp. Kanskje var og er ikke folk så entusiastiske for Stoltenberg, men Bondevik var verre. RV ville også

hive Bondevik. Vi så samtidig at det var et nokså stort rom til venstre for SV, fordi dette partiet hadde svikta på helt sentrale punkter. Vi ville prøve.

– RV sin politikk hadde overraskende stor støtte? Det var jo spørreundersøkelser, for eksempel på NRK, som handla om saker, og der skåra RV høyt.

– Det viser at politikken vår støttes av langt flere enn dem som stemmer på oss. Vi førte en bra valgkamp. Vi burde ha kjørt mer mot pensjonsreformen. Men vi kom på banen. Og vi ble fryktelig i vinden da det ble klart at vi faktisk hadde en sjanse til å komme inn. Vi fikk en medieoppmerksomhet vi aldri har hatt. Samtidig var entusiasmen stor, valgkampen var en gledelig opplevelse, og den vitaliserte RV som parti. Valget ble naturligvis en nedtur i forhold til meningsmålingene og stemningen før valgdagen.

– Er sperregrensa på 4 prosent satt for høyt?

– Ja. Jeg tror at hvis sperregrensa hadde vært to prosent som i Danmark, ville RV ha vært inne, ikke bare fra 1993 til 1997, men også hele tida etter det.

Styrke RVs organisasjon

– Hva må gjøres?

– Vi har fått mange nye medlemmer. Vi må utnytte den organisatoriske framgangen vi har og bygge RV som parti. Det betyr flere aktive lokale lag. Det vil styrke demokratiet. Debattlister er fint og nødvendig, men diskusjon i lagene er viktigere fordi alle kan delta.

Kommuneøkonomi

– Hva vil den nye regjeringa gjøre overfor kommunene? Bevilge ekstra fem milliarder?

– Det er lite. Det vil ikke engang dekke underskuddet som kommunesektoren har hatt hvert år. Det har vært på 10–15 milliarder, i år er det forventa 9,8 og kan bli større. LO i Oslo krevde 10. Det er også for lite. Men som nødhjelp er det fint.

Jeg har veldig moderate forventninger til regjeringas tiltak for å forbedre kommuneøkonomien. RV blir viktig sentralt og lokalt for å fortelle sannheten om behovene.

Fattigdommen

– Flere oppgaver står i kø?

– Kampen mot rasismen. FrP sin framgang må analyseres. Pensjonsreformen. Den er et stortilt angrep på folketrygda. Vi vil mobilisere for fullt når den skal konkretiseres i Stortinget.

Vi skal passe på at regjeringa holder løftet om å reversere de skadelige endringene i arbeidsmiljøloven. Vi fikk gjort en del for å fremme sekstimersdagen. Kravet står sentralt i kvinnebevegelsen og har betydelig støtte i fagbevegelsen. Og så er det kampen mot fattigdommen.

– Finnes det en rask måte å gjøre noe med fattigdommen?

– Så avgjort. Øke sosialhjelpssatsene opp på det nivået som Statens institutt for forbruksforskning sier må til for å leve: 6500 kroner i måneden til livsopphold. Sosialhjelpa må bli statlig finansiert og utbetalt, slik at den ikke blir underminert av dårlig kommuneøkonomi, og slik at man ikke må begynne hele søknadsrulla på nytt om man flytter til en annen kommune.

Ingen deltakelse i krig

– Stoltenberg sier at norske soldater i Irak skal hjem.

– Og det er bra. Men Norge skal fortsatt trene irakiske quislingstyrker her i Norge, og fortsatt ha norske soldater i Afghanistan. Det er totalt uakseptabelt at Norge deltar i USAs kriger og okkupasjoner. Dette standpunktet står dessverre RV helt aleine om blant partiene.

– Du tok opp miljøspørsmål i partilederdebatte.

– Miljøpolitikken var helt fraværende i valgkampen. Om fire år, når noen ser på dette årets valgkamp på nytt, ser opptak av debatter og andre valgprogram, så vil de rive seg i håret og spørre: Hvordan gikk det an å føre en valgkamp uten at miljøspørsmålet var helt sentralt? Med økning i klimagassene og med flom på alle kanter? Norsk industripolitikk, den internasjonale politikken, må rydde plass for verdens fattige folk og et ekspansivt Kina. Det blir sagt: – De kan ikke få leve som oss, da går miljøet ad undas. Men det er vi som ikke kan fortsette å leve som oss!

Glade RVere lager park istedenfor parkering. (Foto: RV)

Irak: Stans all støtte til okkupasjonen!

Stoltenberg har varslet Bush om at norske offiserer skal trekkes ut av Irak. Det er bra, men slett ikke nok. For Norge vil fortsette med okkupasjonsstøtte etter dette også.

Åslaug Haga og Jens Stoltenberg har tidligere ymta fram på om at en må skille mellom de seks offiserene som har oppdrag tilknyttet koalisjonsstyrkene og de sju som driver opplæring av folk i den irakiske hæren og i politiet. De mente den siste gruppa hadde et klart folkerettslig grunnlag for å være der. Den var nemlig ikke underlagt koalisjonskommandoen, men sorterte under Nato-kontingenten.

Nato trapper opp

Men i forhold til folkeretten er det ingen vesentlig forskjell på de seks og de sju. FN har jo i *etterhand* godkjent både koalisjonsstyrkene og opplæringsoffiserene, og den USA-innsatte regjeringa anses som legitime representanter for landet.

Når noen skiller ut Nato-aktiviteten som mer stuereint, så er det andre ting enn respekten for folkeretten som ligger bak. Både AP og SP vil være solide Nato-støtter og argumenterer med at Norge må følge opp sine forpliktelser. USA veit også at Nato-båndet er et ekstra redskap for å bremse faneflukten fra krigstoktene. Derfor fikk de i juni i fjor Nato til å overta opplæringa av medløperne. Planen er å trappe opp Nato sitt ansvar i Irak. *BBC News* meldte 14. september at alliansen i oktober skal åpne et nytt militærakade-

mi på en tidligere militærbase i utkanten av Bagdad. Der skal tusen offiserer uteksamineres hvert år.

Når det nå ser ut som om AP og Stoltenberg går med på at også de sju instruktørene skal ut, skyldes det nok at opinionen i Norge er sterkt for at norske militære skal helt ut av Irak. Men slaget er ikke vunnet før de sju er ute, og vi

må være årvåkne helt til de er hjemme. Det må f.eks ikke godtas at de flyttes til en opplæringsleir i Kuwait, der bl.a Tyskland gir sitt okkupasjonsbidrag

Opplæring i Norge

Merk også at regjeringa har tenkt å fortsette opplæringa av irakiske medløpere i Norge. I praksis kan det derfor lett bli en forsterka norsk innsats. I tillegg veit vi at UD er med og forbereder et inntog av norske bedrifter for *økon-*

misk kolonisering av Irak. Og vi veit lite om den *materielle* militære støtta Norge gir til okkupasjonsstyrkene.

Brent jords taktikk

Samtidig ser vi at situasjonen for folk i Irak blir verre, mens USA driver med brent jords taktikk i Eufrat-dalen og prøver å tvinge gjennom et grunnlovs-

utkast som setter folkegrupper ytterligere opp mot hverandre. President Talabani ba for øvrig nylig om at det ikke måtte lages en konkret tilbaketrekingsplan; han veit at hans posisjon er avhengig av fortsatt okkupasjon.

Legitim motstand

Det viktigste vi kan bidra med fra vår posisjon, er å vinne opinionen for at *all* støtte til USA og quislingregimet må opphøre og for at det er *legitimt av ira-*

BLI MED I KOMITEEN FOR ET FRITT IRAK!

Den nye Ap-SV-Sp-regjeringa sier den vil trekke de norske soldatene ut av Irak. Fortsatt er det uvisst om de skal gjøre tjeneste utenfor Iraks grenser. Sikkert er det at Norge fortsatt skal trene irakiske quislingstyrker i Norge.

Si nei til all norsk krigsdeltakelse! Støtt motstandskampen i Irak!

Komiteen for et fritt Irak
Boks 211 Sentrum
0103 Oslo
www.frittirak.no

kerne å slåss mot okkupasjonen. Norge bør være klar til å ta i mot et representasjonskontor for motstandsbevegelsen, så snart den nasjonale fronten, som Beirut-møtet i sommer la kimen til, måtte ønske det.

Afghanistan: ISAF hviler på «Enduring Freedom»

USA lyktes bedre i å legitimere okkupasjonen av Afghanistan enn av Irak. Fredsbevegelsen har ei forsonende holdning overfor den, sjøl om den bryter like sterkt med FN-charteret.

USA kunne utnytte «ellevte i niende» maksimalt høsten 2001 for å rettferdiggjøre invasjonen og okkupasjonen av Afghanistan og opprettelsen av Karzai-regimet. Den folkerettslige legitimiteten er skral. Karzai er amerikansk statsborger. Det er også livvaktene hans. Den prosessen som fortsatt pågår for å legitimere styret, er konstruert av Zalmay Khalilzad. Han har vært USAs ambasadør i Afghanistan. Nå er han blitt det samme i Irak, hvor han forsøker å kopiere den samme politikken.

Tvillinger

Opprettholdelsen av Karzai-regimet er bare mulig ved hjelp av ISAF og Enduring Freedom. International Security Assistance Force, ISAF, ble underlagt Nato-kommando i 2003. Operasjon Enduring Freedom (OEF)

er direkte styrt av USA. I Norge lages det et skille mellom dem. Men i virkeligheten er de siamesiske tvillinger. Thorbjørn Jagland og Jan Petersen har rett når de sier at Enduring Freedom er ei forutsetning for at ISAF skal kunne gjøre jobben sin. ISAFs 11 000 soldater er avhengige av OEFs 20 000.

ISAF er forankra i FN-resolusjon 1386 av 20. desember 2001, og skulle være en stabiliseringsstyrke for den provisoriske regjeringa. Men OEF er direkte nevnt som en støttegruppe for ISAF. Et felles koordineringsorgan med representanter fra USA, det afghanske interimstyret og ISAF skulle nedsettes. Det er i tråd med dette at det nå jobbes for at OEF skal smelte tettere sammen med ISAF i 2006 under Nato-paraply. Det er både politisk og militært gunstig for USA.

Ny fredsprosess

Hele «fredsprosessen» i Afghanistan er et blindspor og må startes på nytt. Første skritt er at USA/Nato trekker seg helt ut. En ny prosess må startes gjennom innkalling av en ny, uavhengig grunnlovgivende forsamling, Lloya

Jirga. Den kan be om støtte fra land som ikke har deltatt i okkupasjonen, og eventuelt be FN koordinere hvis den ikke vil ha den direkte kontrollen sjøl.

Dette vil medføre maktkamp, men mest trolig vil vi få en tradisjonell afghansk hestehandel. Taliban-miljøer er inne i varmen allerede, da USA kjøpslår med moderate talibaner for at Karzai skal kunne ha en viss pashtun-støtte. Sivile hjelpeorganisasjoner vil få bedre muligheter til å bistå i oppbyggingsarbeidet. Men USA vil miste sine baser og posisjoner i første omgang. Om de kommer inn igjen ved hjelp av penger og multinasjonale selskaper seinere, er en annen sak ...

Krigen trappes opp

Antall falne soldater øker. Norge må snarest hente hjem spesialstyrkene i OEF. Men vi må også ut av ISAF, både for at Norge ikke skal bli dratt med i USAs kriger, og for å bidra til at Afghanistan kan få startet en sjølstendig fredsprosess.

Mineskade i Afghanistan.

Kellogg's: Seksti

Kellogg's! Corn flakes. Frokostblandinger. Kjent over hele verden. I Battle Creek, Michigan i USA ligger Kellogg's-fabrikken, hvor arbeiderne hadde seks timers normalarbeidsdag i 50 år! Denne ukjente og spennende historia kan nå for første gang gjøres skikkelig kjent i Norge, takka være ildsjeler i nettverket «For sekstimersdagen».

Maren Rismyhr og Astri Melheim sitter med hver si rykende ferske grønne bok: *6-timersdagen på Kellogg's*. De snur og vender på den blanke boka og er tydeligvis fornøyde med det de ser. Boka er lagd på dugnad. Oversettelse, bearbeiding og layout. Trykkinga er betalt av penger samla inn fra fagforeninger og andre organisasjoner. Prisen er derfor blitt lav: 120 kroner for ei pen bok på 264 sider.

– Vi tror den blir et inspirerende redskap i kampen for seks timers normalarbeidsdag i Norge, sier Maren og Astri nærmest i kor. – Boka er morsom. Spennende. Den forteller ei veldig rar historie.

Et liv utenfor jobben

akp.no: Dette starta i 1930. Hvorfor?

Maren: På 1920-tallet utvikla automatiseringa seg fort. Varer kunne produseres på samlebånd. Da blir arbeideren et vedheng til maskinen, bevegelsene er monotone, en gjør det samme hele tida. Det virkelig rare er at det den gang var en utbredt tanke i samfunnet, også blant kapitalister, at arbeidere ved samlebånd også måtte ha et liv utenom jobben. Det var erkjent at arbeidet ofte var en pest og en plage, noe folk var nødt til å gjøre for å leve. Hvis de gjorde andre ting utenom jobben, ville de klare å holde ut ved samlebåndet på en bedre måte.

akp.no: Så kapitalistene var som vanlig opptatt av at arbeiderne skulle være effektive?

Astri: Sjølsagt. Men det var noe mer. Det var kapitalister som hadde ei slags familieoverhode-holdning til «sine» arbeidere. Patriarken. Fabrikkeier Kellogg ville at arbeiderne skulle oppleve naturen. Alle skulle ha en hage, en liten parsell. Han ga bort skogarealer til det offentlige, der allmennheten kunne gå på jakt, og han opprettet natursentre og parker. Omtalen av han virker litt vel idylliserende. Han gjorde dette fordi det lønte seg for ham. Men det var bra for folk likevel.

1920-tallet

Maren: Det var noe mer som var rart på 1920-tallet. Det var nemlig også ei oppfatning i samfunnet om at den økte produktiviteten, automatiseringa, burde føre til stadig senking av arbeids-

tida. Når alle fikk det de trengte, skulle det ikke være nødvendig å jobbe så mye. Det var naturligvis ikke venta at arbeiderne skulle ha så mange dyre og flotte ting, men i alminnelighet det man trengte. Både kapitalister og arbeidere tenkte slik. Det lå en framtidsoptimisme i det. Tanken fikk næring av den stigende arbeidsløsheten, men var en sjølstendig ide før krisa i 1929.

akp.no: Men akkurat sekstimersdagen?

Maren: Kellogg ansatte en leder som var sterkt inspirert av den britiske såpekapitalisten Leverhulme, som hadde skrevet boka *Sekstimersdagen og andre industrielle spørsmål*. Kellogg's nye leder var en moderne mann som sa: – La oss innføre sekstimersdagen! I stedet for tre skift å åtte timer, innførte de fire skift å seks timer. Og etter et par år var det i prinsippet full lønnskompensasjon, men i realiteten hadde de noe mindre betalt.

akp.no: Hva brukte folk den nye, frie tida til?

Fotball på løkka

Astri: Det er det som er så vanvittig spennende. Ett resultat er at samfunnet åpna seg. Arbeiderne så hverandre der de bodde på en ny måte. De snakka mer sammen og gjorde ting i lag. Tok i bruk lokalsamfunnet. Skravla med naboen ved gjerdet. Sparka fotball på løkka. Noen safta og sylta – «Kom inn og smak på mine nydelige nedlagte plommer!» Uhyøytidelige konkurranser om det beste syltetøyet ...

Maren: Mange kvinner brukte mer tid i hjemmet. Og ikke minst i hagen. Menn dreiv også i hagen. De likte å være mer hjemme. Mer hvile. Noen gikk på jakt. Menn samla seg nede ved elva og fiska og slappa av.

Astri: Hva kvinner og menn brukte tida til, er faktisk dokumentert i en stor undersøkelse som Hoover-administrasjonen gjennomførte i 1932. 434 kvinner fikk besøk hjemme. Rapporten forteller at kvinnene brukte ordet «frihet»

veldig ofte. «Fri tid», «kvelden fri», «fri til å ...»

De brukte ofte «gir tid til ...», «tid til å være hjemme», «tid til å være ute». 85 prosent av kvinnene foretrakk sekstimersdagen.

Flytimer

Maren: Typisk sier de om åttetimersdagen: «Den spolerte hele dagen», «ødela hele kvelden», og flere ville «avsky å gå tilbake til åtte timer». Mange kvinner gjorde jo mye husarbeid. Det ble lettere å kombinere uten å bli så sliten.

Astri: De satte også stor pris på å kunne sylte og safte og dyrke litt grønnsaker og blomster. Noen fikk tid til hekling og strikking. Noen dreiv med menighetsarbeid og frivillig organisasjonsarbeid i forbindelse med skolen. De sa det var fordi de hadde fått mulighet til det. Ei dame tok flytimer, hun håpa at det kunne føre til en jobb en dag. Noen dro på bilturer og så seg om. Noen tok brevkurs. Ei forteller om da hun og familien begynte med pingpong. Det ble turneringer i bordtennis, hun holdt virkelig mye på med dette.

Maren: Ei sa: Nå har jeg fått sjansen til å lese for ungene ...

Astri: Det var ei dame som syntes jobben gav mye mer frihet enn det å være hjemme. Hun hadde sju små barn ... Overraskende? Nepp.

Maren: Flere fortalte at den nye arbeidstida hadde åpna for nye forhandlinger om arbeidet som skulle gjøres hjemme, og at de delte på husarbeid. Kvinner og menn mente at sekstimersdagen var viktig for å avhjelpe arbeidsløsheten i området.

Mer tid hjemme

akp.no: Hva gjorde mennene?

Astri: De dreiv med jakt og fiske. Reparerte på huset. Dette var i et kornområde, så noen hadde holdt fast på den lille gården sin, mens de jobba på Kellogg's. Mange sa at de rett og slett likte å ha mer tid hjemme. Heller ikke menn liker å slite seg ut på en fabrikk!

Maren: Men det var også misnøye. Kvinnene var geskjeftige med alt mulig og dro mennene med på sammenkomster av ulike slag. Det var menn som ikke syntes de hadde noe å snakke om, og like gjerne kunne vært på jobb.

akp.no: Er det dette materialet forfatteren har brukt?

Astri: Ja. Alt finnes fortsatt. Forfatteren Benjamin Kline Hunnicutt er professor i fritidsstudier ved universitetet i Iowa. Han har skrevet andre bøker om arbeid også. Denne gangen har han altså studert materialet om Kellogg's, og han har sjøl gjort mange nye intervjuer med dem som hadde sekstimersdag i Battle Creek.

Krigen

akp.no: Så kom krigen i 1940. Da ble vel all produksjon satt i høyt gear.

Maren: Da ble arbeidstida satt opp. 48 timer i uka måtte folk jobbe.

akp.no: I 1945 kom soldatene hjem. I land etter land ble kvinner skjøvet ut av produksjonen. Mennene skulle ha jobbene. Hva skjedde på Kellogg's?

Astri: Da hadde kapitalistene skifta linje. De ønska å fortsette de lange dagene. Men på Kellogg's hadde arbeiderne en avtale om at de skulle ha tilbake sekstimersdagen når krigen slutta. Noen sa likevel: – Kvinnene trenger ikke jobbe. Ut med dem. Inn med arbeidsløse menn og åttetimersdag. Andre sa: – Sekstimersdagen gir arbeid til flere.

Maren: Da sa ledelsen at det skulle være avstemninger. Dersom arbeiderne godtok en permanent åttetimersdag, skulle de få mer penger. Fagforeninga diskuterte det på to møter. Det var i 1946. Hemmelig avstemning. Kvinnene og mennene hadde hver sin farge på stemmesedlene. Resultatet var at 71

6-timersdag i 50 år!

prosent av mennene og 87 prosent av kvinnene ville beholde sekstimersdagen.

Splittelser

Astri: Presset fra arbeidsgiver fortsatte. Det var jevnlig avstemninger. Helt fra starten av hadde det vært ei gruppe arbeidere med åttetimersdag. De dreiv med spesielle tjenester og hadde høyere lønn. De var et eksempel for andre som sa: – Vi har ikke råd til sekstimersdag. Vi vil ha «full lønn». Nå kom en ny tanke inn, en snakka om «full lønn». På et eller annet tidspunkt forvandla altså tankegangen seg, slik at åtte timer ble omtalt som «full dag».

Maren: Etter avstemninga i 1946

Feminisering

Maren: Da oppstod *feminiseringa av sekstimersdagen*. På sekstimersavdelingene samla de kvinner, gamle og funksjonshemma.

Astri: Så bestemte ledelsen at det skulle være avstemning på ei avdeling så fort det var noen få som ville det. I løpet av 50-åra hadde de fleste avdelingene åttetimersdag. Det var trusler om å flytte fabrikk fra Battle Creek. Det var lokking med penger og førtidspensjoner for dem med en viss ansiennitet for å få dem over på åtte timer. Hvordan bedriftseiere er i stand til å splitte folk, er denne boka et veldig lærerikt eksempel på.

akp.no: Men sekstimersdagen fortsatte til 1985?

Astri: Dette var en veldig stor fabrikk. I 1984 var det 2500 arbeidere. Da hadde fortsatt 530 av dem sekstimersdag!

Maren: Men da ble det slutt.

akp.no: Hva synes dere om boka som sådan?

Astri: Den er et viktig historisk dokument. Jeg er ikke enig i forfatterens holdninger i alle spørsmål. Jeg synes han er for negativt moraliserende overfor de arbeiderne som ville gå tilbake til åttetimersdagen. For arbeidfolk er det bare lønnsarbeidet som kan skaffe penger, og for noen må det styre alt.

Men det er virkelig mange nye tanker en får av boka. For eksempel: Er lønnsarbeidet et nødvendig onde eller et gode? Vi synes arbeid er et gode, mens lønnsarbeid er et onde som må ta minst mulig tid av vårt liv.

dekke behov, og deretter trengte en ikke å streve så fælt. Men kapitalistene må jo selge varene sine for å tjene. Jo høyere produktivitet, jo mer må de selge. Da kommer reklamen. Folk skal overbevises om at de skal kjøpe og kjøpe. Jobbe mer, tjene mer, ha flere ting. Det skapes falske behov. «The New Economic Gospel of Consumption.» Dette drøftes i boka.

Maren: Dette er ei farlig bok, fordi den presenterer andre sannheter enn dem vi er vant til å oppfatte som sannheter.

LO vil ha sekstimersdag

akp.no: Men nå, da? Ei regjering med «arbeider» og «sosialist» i partinavnene?

Maren: Navn er en ting. Praksis er noen annet. Arbeiderpartiet har ikke sekstimersdagen på sitt program. Senterpartiet heller ikke. SV vil ha forsøk. Dette kan være spinkle greier. Men LO-ledelsen har sekstimersdagen som et mål. LO-leder Gerd-Liv Valla sa til avisene i mai: «LO har begynt en prosess som vil ende med sekstimersdag for alle, med full lønnskompensasjon.» Hun har også uttalt at sekstimersdag er den neste store reformen i arbeidslivet.

Astri: Deler av næringslivet innfører nå sekstimersdagen. På sine egne premisser: Økt effektivitet. Det kan legge premisser for forsøk i det offentlige. Derfor trengs det nå en diskusjon om målet for sekstimersdagen.

Maren: Kanskje det er lettere for LO og fagforeninger utafør LO å bli hørt av denne nye regjeringa hvis de står på noe aldeles fryktelig. Forsøk med sekstimersdag i deler av offentlig

å kjøpe den til tillitsvalgte. Del ut på kurs. La tillitsvalgte få anledning til å selge den til andre. Bruk den som gave til foredragsholdere og andre som skal ha en oppmerksomhet. La boka sildre gjennom systemene. Den vil utelukkende fungere positivt.

Astri Melheim (t.h.) er medlem av Norsk Sykepleierforbund. Maren Rismyhr (t.v.) er medlem av Utdanningsforbundet. Begge er med i «For 6-timersdagen». De er også med i AKPs kvinneutvalg.

Forsidebildet viser gullparolen til «For 6-timersdagen», et blikkfang ved mange demonstrasjoner i Oslo de seinere år.

hengte ledelsen opp lønns slipper på veggene: Se her, så mye tjener du på åtte timer. Så lite på seks. De snakka mye om mindretallets rettigheter. Et mindretall ville jo ha åtte timer. Det var viktig å ta vare på mindretallet, sa de. De snakka ikke om å ta vare på flertallets rettigheter.

Astri: Ledelsen sa også at åtte timer skulle bety mer overtid og penger, mer penger på søndag, mer av mer. Det splitta ganske effektivt.

akp.no: Men sekstimersdagen fortsatte? Da måtte jo også erfaringene med den være nokså storarta for de fleste?

Astri: Det er nok helt sant. Men ledelsen forsøkte stadig å splitte. De ville at avstemningene skulle være avdeling for avdeling. Fagforeninga sa nei. De ville ikke at et flertall på ei avdeling skulle true resten. Ledelsen fikk det med årene mer som de ville. Etter krigen hadde fortsatt flertallet sekstimersdag. Av mennene var halvparten på åtte timer.

Falske behov

Maren: Det morsomste er at det var en sekstimersdag i så mange år! Og at det har vært en hemmelighet her i Norge! Utviklinga av kapitalismen er også interessant. Først tenkte noen at masseproduksjonen av konsumvarer skulle

sektor er et nærliggende krav.

Astri: Forkjemperne for sekstimersdagen kan ruste seg til kampen ved å lese Kellogg's-boka.

Tillitsvalgte

Maren: Vi oppfordrer fagforeninger om

KJØP BOKA!!

6-timersdagen på Kellogg's

av Benjamin Kline Hunnicutt

Utgiver:

For 6-timersdagen

ISBN 82-303-0485-8

Pris: 120 kr pluss porto

Bestilles hos:

boka@6-timersdag.net

Arbeidsgruppa i For 6-timersdagen som har stått for produksjonen av boka, er Anne Lise Nestande, Astri Melheim og Maren Rismyhr.

Ingen «storstilt overvåking og registrering»

Hans Petter Sjøli har skrevet boka «Mao, min Mao. Historien om AKPs vekst og fall.» Vi skal kommentere en del saker som har vært mye framme i mediene.

Jorun Gulbrandsen

Sjøli skriver på side 131: «Det ble i tillegg drevet en storstilt overvåking og registrering av NKP-medlemmer, av nynazistmiljøet og politiet.» Fotnote 279: «En sentralt plassert kader som Kjell Skjervø bekrefter at partiet drev registrering av NKPere.» Dette skal ha skjedd på slutten av 1970- og begynnelsen av 80-tallet.

Synet på Sovjet

AKP dreiv ikke «storstilt overvåking og registrering». AKPs uenigheter med NKP kom til uttrykk *politisk*. Vi kjente hverandre og hadde kraftige diskusjoner, først og fremst når det gjaldt synet på Sovjet. Her var vi bitre fiender. I andre sammenhenger kunne samarbeidet mellom AKP-ere og NKP-ere være helt ålreit.

Etter august 1968 viste det seg at deler av NKPs søsterparti i Tsjekkoslovakia gikk ærend for den sovjetiske okkupasjonen. Omtrent det samme gjentok seg i Afghanistan i 1979, da Sovjet inntok landet. Sovjet var også militært aktiv i flere land i Afrika. Sovjet bygde en militær helikopterbase på Svalbard. Samtidig dreiv USA militærøvelser med flytting av amerikanske tropper til Norge. Norge dreiv Nato-øvelser som gikk ut på å internere fagforeningsfolk og revolusjonære. Rivaliseringa mellom Sovjet og USA var virkelig, og vi sa det var fare for verdenskrig. I 1976 skreiv *Friheten* at *Klassekampen* dreiv krigshissing og burde forbys.

Tilspissa

AKP sa at Sovjet var et fascistisk diktatur og farlig for Norge. Jeg tror mange

NKPere oppfatta oss som det verste på jorda, for å si det svakt. Noen NKPere samarbeida med Ap-folk om å holde AKPere unna jobber i industrien. Eller de holdt AKPere unna å være med i det lokale styret i Folkebevegelsen mot EEC (den tidas Nei til EU). Vi oppfatta mange av dem som villige til å støtte Sovjet samme hva Sovjet gjorde. Jeg tenkte i hvert fall at om Sovjet angriper Norge, så ville det ikke forundre meg om det blant NKPere var noen som vil fortelle Sovjet hvor de kunne finne oss. Så tilspissa var det.

Ikke noe arkiv

Jeg tror det er sånn som Tor Obrestad skriver i *Klassekampen* 27. august: Alle fulgte med på alle lokalt. Hvor var AKPerne og hva mente de, hvor var AP-folka og hva mente de, hvor var NKPerne og SV-folka osv. Å vite at det ikke var noen vits i å søke jobb der eller der, fordi du ville bli holdt ute av NKP- og Ap-folka, det var nyttig. Men dette har ikke noe med «storstilt overvåking» å gjøre. Jeg tror derfor historia til Sjøli har et dun av sannhet, men den er ikke ei høne. Det er ikke noe «NKP-arkiv» hos AKP.

De virkelige overvåkerne

Storstilt overvåking og registrering var det andre som dreiv med. Det var Arbeiderpartiet, Politiets overvåkingstjeneste – POT (nå PST), militæret, Mossad og CIA. Lundkommisjonen dokumenterte dette i en svær rapport i 1996.

Disse hadde makt til å bruke opplysninger om folk, for å plage dem. Det var også meninga. Det var mange som ikke fikk jobber de søkte, enkelte arbeidsplasser var umulig å komme inn på for en revolusjonær. De fikk sparka folk fra jobben. De invaderte folks privatliv. (Se min fortelling om dette: «Hos Big brother i 30 år», www.akp.no/nytt/meninger/291101-jg.html.)

AKP avslørte sivilt politi

Var det slikt AKP dreiv med? Sjølsagt ikke. AKP fotograferte sivilkledd politi som fotograferte folk i tog første mai, i tog som støtta frigjøringsbevegelser og i tog mot nedskjæringer i kommunene. Noen ganger ble bildene trykt i *Klassekampen*. Dette bør gjøres igjen. Politiet, i vanlige klær, fotograferte antikrigsdemonstrasjoner i Oslo nå.

AKP advarte mot nazister

AKP fulgte nøye med på hva nazistene gjorde. Det var helt riktig og nødvendig. Nazister er farlige fordi vold og dreping er en del av deres praksis. De leita forgjeves etter ledende AKPere for å plassere bomber hos dem. De sprenget en bokhandel som solgte revolusjonær litteratur og kasta bombe inn i et førstemaitog. Å kjenne igjen nazister var helt nødvendig av hensyn til folks sikkerhet. Den samme trusselen gjelder i dag.

Overvåkerne har kommet unna

Det burde rettes søkelys mot dem som aldri har fått flomkasteren på seg: informantene til politiet, militæret og Arbeiderpartiet. Over hele landet, i hver krik og krok, i NRK, kommuner, skoler, avisredaksjoner, fabrikker, militæret, overalt – der var de. Hvor mange? 30–40 tusen folk? Som ikke sier noe? Det er bare Ronald Bye som har fortalt noe om hva Ap-ledelsen dreiv med. Hva med de andre? Staten slenger noen tusen kroner til enkelte av dem som er blitt invadert privat, som har mista job-

Tegning av «M» (Hallvard Skaug) 1979

ber og anseelse, slik at spionene og sjefene deres ikke skal bli huska på. Men at de finnes, er ikke glemt.

Tar avstand

Helge Øgrim har sagt i *Dagbladet* at han for 30 år sia, da han var AKP-medlem, en gang fotograferte inni leiligheten og i papirene til daværende AKP-medlem Kjell Bygstad. Vi har ikke funnet noe belegg for at dette var et oppdrag fra noe organ i partiet. Men vi tar for gitt at det er riktig fortalt, og vi tar avstand fra handlinga. Vi forstår at Helge Øgrim har gitt Bygstad en unnskyldning. Det samme vil også AKP gjøre.

Også overtramp

Som nevnt var det en periode med skarpe konfrontasjoner. Også fra AKPs side ble det helt sikkert brukt karakteristikk som gikk for langt og som ble opplevd som helt urimelige, særlig av NKPere som verken støtta Sovjets innmarsj i Tsjekko eller Afghanistan eller krigsforberedelsene på Svalbard. Vi beklager dette for vår del.

Hva med maktas overvåking?

Thomas Vermes

Klassekampens faste spaltist Arne Danielsen forteller 24. august at AKP-laget han var med i for ansatte ved Oslo Sporveier, for ca 20 år siden fikk besøk av en mystisk kurér som ga dem beskjed om å overvåke NKPere ved bedriften.

En overraskende opplysning hvis den er sann, for andre av oss tidligere partifeller og fagforeningskolleger av Danielsen. Synd at Danielsen den gang ikke fant det opportunt å alarmere oss andre og offentliggjøre om noe så ille, men nøyde seg med stilltiende å sabotere det angivelige direktivet.

Sinna på AP også?

Når det er sagt: Hvis Danielsen reagerer så sterkt på påstått politisk overvåking fra AKPs side, og antyder at AKP var «brunt» på grunn av sin behandling av NKP: Hvordan karakteriserer han den omfattende overvåkingen gjennomført av Arbeiderpartiet? Politiets overvåkingstjeneste fikk som kjent – for historikere og journalister som er maktkritiske nok til å se med kritiske blikk på andre enn AKP – et godt samarbeid med Arbeiderpartiet. AP-folk på arbeidsplassene foret det hemmelige politiet med opplysninger om kommunister på arbeidsplasser land og strand rundt. Dette AP-politiovervåkingssamarbeidet er anerkjent som faktum og behørig belyst i *Klassekampen* i den «mørke» fortida – den gang sånne som

Sigurd Allern og Finn Sjøe herjet i spaltene. Kampanjene Ap drev for yrkesforbud ikke minst mot de politisk overvåkede og kartlagte NKPere, burde vel også Danielsen og *KK* kjenne til.

Litt bakgrunn

Siden *KK*-spaltist Danielsen etter hvert fikk et mer vennskapelig forhold til Ap enn AKP, er det ekstra interessant å få høre hans aggresjonsnivå vis a vis Ap som følge av disse overgrepene.

Etter sin periode som fagforeningsaktivist og AKPer, forsvant Danielsen nemlig over til arbeidsgiverens internblad. I kraft av sin redaktørrolle der, spanderte han mye spalteplass på å svekke kampen hans forhenværende fagforening drev mot anbudskonkurranse, etter at Ap-regjeringen fikk

innført loven som åpner for anbud i samferdselssektoren. Redaktøren brukte arbeidsgiverens blad til å backe opp om et par av sine Ap-venner i foreningen, et mindretall som protesterte mot at man skulle fortsette kampen mot anbud. Deres strategi var at de ansatte skulle tilpasse seg ved å bli billigst og mest konkurransedyktige, og dermed underby kolleger i andre firmaer.

Danielsens venner fikk ikke gjennomslag i foreningen, og endte i stedet med å splitte de sporveisansatte ved å melde seg ut og bygge opp en konkurrerende organisasjon.

Brunskvetting i *KK*

Nå har Danielsen blitt *KK*-spaltist som driver brunskvetting på de fordums kommunistene som skapte avisa *KK*.

Strengt tatt burde det føre til bestyrkelse. Mer overraskende ville det være om avisa hadde journalistiske ambisjoner om å sette kritisk søkelys på *de mektiges* politiske overvåking av motkreftene, for ikke å snakke om maktas virkelige våpenbruk. Kan avisa overraske ved igjen å bli interessert i Aps og høyresidas stay behind-grupper med hemmelige våpenlagre, avlyttingsentraler og nettverk av politiske arbeidsplass-agenter?

Disse tingene ble jo grundig dokumentert i *KK* lenge før avisa ble så «fordomsfri» som den nå roses for å være. Men det er neppe noe problem for *KK* at ting har vært skrevet før, når gjentakelse av påstander og rykter ser ut til å være solide nyheter for avisa.

Dette innlegget av Thomas Vermes ble ikke tatt inn i *Klassekampen*. Et lokalt AKP-lag var blitt omtalt på en måte som burde gitt rett til et svar. Vi har forkorta litt.

IKKE ALLE SAUER TRENGER EN GJETER

Jenter som rapper er alltid like intressant. Vi fant et par som kaller seg Røde Sauer. Fra nå av er det de som gjelder, og her er litt mer info for den ulærde.

Hvem er Røde Sauer? Egentlig er vi jenter, men det liker vi ikke å si til noen. Det ødelegger ryktet vårt. Vi liker lange måneskinnsturer langs stranden og et glass vin til maten. Og så heter vi Mari og Stina. Vi liker å se på oss selv som egenlærte individer med forskjellige standpunkt som utfyller hverandre i harmoni.

Hva er greia deres? Vi rapper om ting vi synes er viktig. Vi benytter

oss av virkemidler som humor og omvendt psykologi. Greia vår er selvfølgelig å påvirke hvite sauer.

Fortell litt om hva dere har gjort fram til nå.

Vi har lagd mye musikk, eksperimentert og utviklet vår musikalske identitet. Vi har spilt konserter overalt og laget en demo (cd altså, ikke demonstrasjon). Denne har mange gamle slagere og en fersk, vakker og melodios sang. Til sammen er det fem spor, og den koster bare 40 blanke skinnende grunker.

Hvis man har lyst på cden, noe man helt sikkert har, kan den bestilles ved å sende en mail til bestilling@crunkfunk.com.

Hva skjer med Røde

Sauer framover?

Vi skal selge demo-cd-en og spille konserter. Dessuten jobber vi med nytt Røde Sauer-materiale og også soloprojekt på sida.

Hva er viktige politiske saker for dere?

Antirasisme, frigjøring, kollektivtrafikk, ungdomskultur og kultur generelt.

Hva føler dere om rap som politisk virkemiddel?

Det funker bra. I rap har jo tekst mye å si. Derfor får man sagt mye hvis man gjør det på den riktige måten (sånn som oss).

Hvorfor navnet Røde Sauer?

Ikke alle sauer trenger en gjeter.

Hva tror dere er de største forskjellene mellom å være gutt og jente i norsk rap?

Det forventes veldig lite av jenter, samtidig som det settes høyere krav til oss. Det kan være ganske vanskelig å bli tatt seriøst som jente selv om du har talent. Men for oss er ikke det et så veldig stort problem, det gir oss på en måte mer inspirasjon til å fortsette videre og bli enda bedre.

Allikevel kan det være et problem for jenter som har lyst til å begynne å rappe, men som ikke tør å ta det siste steget på grunn av fordømming og forhåndsdømming fra gutta. Derfor er det viktig å oppmuntre jenter til å begynne med rap, så vi kan skape enda mer mangfold.

Skolevalget 2005

Nærmere 400 skoler med i alt 150 000 elever har deltatt i årets skolevalg, og resultatet er klart: 50 % til de rødgrønne og RV, 43,4 % til regjeringa og FrP. AP og FrP ble vinnerene. RV gikk litt tilbake på landsplan, men gjorde et brakvalg i Oslo med 9,2 % oppslutning!

Hvis resultatet ble det samme i stortingsvalget, ville RV fått 8 representanter på Stortinget. KrF og Venstre ville fått 4 til sammen. Det er med andre ord synd at ungdommen ikke bestemmer her i landet ...

Dagens regjering ville fått tidenes blåmandag. Bare 18,5 % av elevene stemte på regjeringspartiene. Det er FrP som redder høyresida i skolevalget, de ble det størst med 24,9 % oppslutning. Hva ligger i FrPs framgang? Partiet har gått fri fra misnøyen over den sittende regjeringa, på tross av at de har stått sammen med Bondevik om tre av de fire siste statsbudsjettene. Når regjeringspartiene fikk så ørene flagra over den høye arbeidsløsheten, skattelettene til de rikeste og kuttene i velferden, så satt FpU musestille. Når de fikk ordet, snakket de heller om billigere sprit, nei til nynorsk og lavere avgifter. Innvandring og kriminalitet er selvsagt også en FpU-klassiker.

FrPs framgang blant ungdom må stoppes. En riktig strategi vil være å utfordre dem på deres svakeste punkt: De fører politikk for de rike, og har ingen politikk for å få folk i arbeid. Hva hjelper det om spritflaska blir 100 kroner. billigere, når du ikke får jobb? Hva hjelper det om du slipper nynorsk, når du ikke får bolig-lån fordi du bare er midlertidig ansatt? Hva hjelper det om FrP prater rørende om eldreomsorg, når de er ansvarlige for kuttene i budsjettene? De mørkeblå må utfordres på klasseinnhold i politikk ved neste korsvei.

Rød Ungdom oppnådde tidenes resultat i Oslo, med 9,2% av stemmene. For dem som elsker statistikk, anbefales Norsk samfunnsvitenskapelig datatjenestes hjemmesider. Der er alle resultatene fra skolevalget.

OSLO	
Manglerud:	24,5 %
Foss:	22,3 %
Hartvig Nissen:	19,0 %
Bredtvet:	18,1 %
VEST-AGDER	
Vennesla:	22,0 %
HORDALAND	
Garnes:	20,8 %
NORDLAND	
Mosjøen:	18,9 %

Klassen som forsvant

Stor var spenninga da lillebror skulle begynne på skolen i høst. Petter, seks år, gikk fortrøstningsfullt av sted med fin, ny ransel og grønt pennal med farger og blyant-spisser. Det var mange fra barnehagen og blokka som begynte samtidig. Ikke alt var fremmed.

Mor og far og husket sitt eget klasserom. Fjernt var minnet, men ikke borte. Eller var det alle bildene fra andre småbarns klasserom som smelta sammen med de egne bildene? Det var ikke så nøye. Mor og far så for seg hvordan Petter skulle tegne sol for S, ball for B og is for I. De så for seg alle bokstavene og tegningene over tavla, de som skulle minne Petter på hvordan tingene hang sammen. Frøken skulle på vennlig vis lede flokken gjennom rytmer og rim, klapping og sang, lyder og låter. Petter og barna skulle være nye sammen, få hyle sammen, finne do sammen, fortelle om skoleveien, om kosedyr og en hund de så i går eller før, snakke om de store barna i skolegården som var litt skumle, men sikkert snille likevel. Mor og far så for seg hvordan Petter og de andre barna skulle gå på tur og undre seg over høstens frø og gule løv.

Men første klasse var forsvunnet! Petter begynte ikke i første klasse sammen med de andre førsteklasingene. Petter begynte i «basisgruppe» sammen med andre- og tredjeklassinger. Det var bare seks førsteklasinger i Petters «basisgruppe». Alle førsteklasingene var spredt på den ene basisgruppa etter den andre. Og der har barna klappet rim og rytme både i fjor og året før. S for sol og I for Is hører virkelig en annen tid til. Utstilling av høstens frø og løv har de da laget før. Og de skumle store er flytta inn i rommet, med høye røster, og de hører ikke på hva frøken sier ...

Mor og far ser at Petter tegner mye på skolen.

Tantes barn er sju år. Hun går bare sammen med sjuåringer. Til gjengjeld er de 65 stykker. Når de har forelesninger, ser de ikke de frøkens to røde epler, sjøl om hun strekker armene i været så høyt hun bare kan.

Mor og far lurer på om den nye regjeringa vil innføre klassene igjen.

Hilsen storesøster

Forunderlig i valgkampen

Forunderlig 1

Millionær og høyremann Ola Mæle dro i gang ei innsamling blant andre rike. Milliardær Stein-Erik Hagen hadde allerede gitt en kvart million. Målet var å redde Bondevikregjeringa ved å redde Venstre. Med en million kroner i innspurten kom Venstre over sperregrensa med høyrestemmer. Et kjøpt høyreparti med venstrenavn.

Forunderlig 2

Kapitalist Jan Haudemann-Andersen, eier av PA Resources, ble skrekkslagen ved utsiktene til at RV kunne komme inn med to mandater. Dermed forsøkte han å selge aksjer i en fei, men tapte like godt en halv milliard kroner. En kan undres hva kapitalister vil finne på når RV kommer inn med 20 mandater ...

Forunderlig 3

Dagens Næringsliv skjønte mer enn mange andre noe om RVs politikk: «Mens SV er blitt så smøremykt i valgkampen at det kan brukes som pålegg i regjeringsslunsjen, lover RV kompromissløs kamp mot pensjonsreform, mot sykehusreformen, mot EØS, mot norske styrker i utlandet og for sekstimersdagen.»

Eller kanskje det ikke var så forunderlig likevel ...

**ABONNER PÅ AKP.NO
FÅ AVISA GRATIS I
POSTEN KVAR MÅNAD
REDAKSJONEN@AKP.NO**

KALENDER AKTIVIST-HØST

- 28. september OSLO
Intifada – 5 års markering
(Foran Stortinget kl 18)
www.palestina.no
- 4. oktober OSLO
Ut av Irak, men bli i Afghanistan?
Innleder: Peter M Johansen
Arr: Oslo AKP
Sted: Grønland 28
- 21.–23. oktober BERGEN
Kampen om utdanninga fra vogge til grav. Åpen landskonferanse om utdanning
Arr: Hordaland AKP – Se forsida
- 29.–30. oktober OSLO
Kvinnekonferanse om trafficking.
Arr: Kvinneutvalget i Nei til EU
www.neitileu.no
- 6.–8. oktober BERGEN
Ungdom mot narkotika – organisasjonskonferanse
www.umn.no
- 22. oktober OSLO
Dagskonferanse arrangert av Norway Social Forum
www.globalisering.no
- 23. oktober LANDET
TV-aksjonen 2005: Drømmefanger
www.nrk.no/tvaksjonen/
www.fokuskvinner.no
- 27. oktober LANDET
Operasjon Dagsverk: Brasil
www.od.no
- 3. november OSLO
Hva er kjønn? Åpent møte
Arr: Oslo AKP
- 4.–6. november OSLO
Feminismefestival
Rød Ungdom
www.sosialisme.no

Nirmal Brahmacharis diktsamling *Dikt fra eksil | Poems from exile*. Diktene er skrevet på engelsk og gjendiktet til norsk av Hanne Bramness, Thor Sørheim og forfatteren sjøl. Bestill fra AKP eller fra nærmeste bokhandel. ISBN: 82-994864-3-2.

HVEM UNNER DU ET ABONNEMENT PÅ RØDT!?

Rødt! er AKP's teoretiske tidsskrift. Det kommer ut med minst fire nummer i året. Nr 3 inneholder bl.a stoff om nasjoner og nasjonalisme, om aktuelle kvinnepolitiske tendenser, om tjuvhogst i Tanzanias skoger, om fiskeripolitikk pluss en veldig aktuell tale av Martin Luther King.

Redaksjonen lager også ekstranumre. I år har det kommet to: et spesialnummer om Kina: *Sosialismen i Kina – hvor ble den av?* og *6-timersdagen – på høy tid!*, som står omtalt på forsida av denne avisa.

Tidsskriftet skifta navn fra *Røde Fane* til **Rødt!** i vår. Det har gjennomgått en ansiktsløfting, og nå ønsker redaksjonen å øke antallet abonnenter.

Du som leser dette, oppfordres til å abonnere. De som får akp.no i abonnement, har fått et kort i konvolutten. Der

er det plass til å skrive tre navn. Kortet sendes til **Rødt!**. Da får disse heldige personene et gratis blad, og et tilbud om å abonnere svært billig.

Du som ikke har noe kort, kan bare skrive og fortelle hvem du synes skal få et tilbud fra **Rødt!**

Rødt!

Postboks 124 Sentrum

3251 Larvik

roedt@online.no

Kontonr 6276.05.28108

Vanlig pris: 240 kroner i året

Prøve bladet et år? Tilbud 150 kroner

Skoleelever under 18 år: 75 kroner!